

Een pleidooi voor vrijheid, verantwoordelijkheid, en vooruitgang

Beginselverklaring Jong VLD
Kortrijk, 12 december 2009

Inleiding

Jong VLD is een liberale jongerenbeweging, die vertrouwt in de eigen kracht en ontwikkeling van mensen. De sleutel voor echte verandering en tot een open, welvarende en waardevolle samenleving, een echte samenleving, ligt bij de maximale ontplooiing van elk individu. Jong VLD gelooft in de mens. Mensen zijn creatief, coöperatief en ondernemend, en vinden steeds opnieuw zelf of samen met anderen de beste oplossingen. Daarom ziet Jong VLD de toekomst met optimisme tegemoet. Het is de taak van ons allen om deze vrijheid op te nemen, en de taak van de overheid deze kracht en vindingrijkheid te ondersteunen, maar vooral ook ruimte te geven.

Opdat eenieder de kans zou krijgen zijn of haar eigen levenspad te kiezen, en ten volle kan kiezen voor zelfontplooiing, is de individuele vrijheid onze eerste inspiratiebron. Jong VLD ziet het als haar belangrijkste doelstelling om, in alles wat zij doet, de vrijheid voorop te stellen. Vrijheid van meningsuiting, eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer, integriteit van het eigen lichaam en zelfbeschikking over eigen lichaam, geest en eigendom zijn hierbij cruciaal. Vrijheid bestaat echter niet alleen uit het zelf tot een keuze kunnen komen, ongehinderd door externe instellingen, opgelegde tradities of overtuigingen, maar ook uit het krijgen van echte kansen om deze keuzes te kunnen nastreven. In een liberale samenleving moet iedereen toegang tot deze daadwerkelijke vrijheid kunnen hebben. Alleen in een samenleving die dergelijke vrijheid huldigt, ontstaan er mogelijkheden voor eenieder om in vrijheid zichzelf te ontwikkelen.

Jong VLD beschouwt verantwoordelijkheid als een tweede inspiratiebron die onlosmakelijk met vrijheid verbonden is. In die vrijheid draagt iedere mens niet alleen de verantwoordelijkheid voor zichzelf, maar houdt hij ook rekening met de vrijheid van anderen, toekomstige generaties en met de vrije samenleving als geheel.

Vrijheid, verantwoordelijkheid en de gelijkwaardigheid van elk individu vormen samen het ethisch fundament van een open samenleving van vrije mensen. Andere liberale beginselen, zoals tolerantie en sociale rechtvaardigheid, vloeien hieruit voort.

Humanisme is onze derde inspiratiebron. Wij hechten niet aan gevestigde belangen en structuren. Wij zijn de vrijdenkers van de politiek. Het wordt weer tijd om gevestigde structuren open te breken, zodat er ruimte komt voor elke mens, elk individu om zijn geluk na te streven. Wij plaatsen de mens centraal. Elk individu heeft voor ons onvervreembare rechten en mogelijkheden om zijn eigen unieke levenspad in te vullen.

Jong VLD staat open voor iedereen die met haar de liberale beginselen deelt. Zij wil de plaats zijn voor alle mensen die zich met rede en passie voor het liberalisme willen inzetten.

Verzet tegen conservatisme en privilege

Onze maatschappij is te weinig een vrije en liberale maatschappij. Vele machtsstructuren leggen de vrijheid aan banden en plaatsen de mens niet centraal, waardoor zij vooruitgang in de weg staan. Talloze overheden, organisaties met overheidssteun en instellingen vechten om maximale controle over elk individu. Voor vele politici lijkt de oplossing voor elk maatschappelijk probleem in nieuwe wetten, commissies en regels te liggen. Het steeds verder uitdijen van onze talrijke overheden is niet enkel nefast voor onze economische ontwikkeling, maar ook voor de totstandkoming van een echte gemeenschap, een keuzegemeenschap. Dit manifesteert zich met name op het vlak van de talloze uitzonderingsregels en de wetten die voor verschillende groepen in de samenleving worden opgezet. Een beleid dat een maximale ontplooiing van elke mens in de samenleving vooropstelt, moet in de eerste plaats een integrerend beleid zijn dat eenieder toelaat binnen zijn eigen capaciteiten deel te nemen aan de samenleving en daar zelf keuzes te maken.

Maar niet alleen overheden zien vrijheid als een bedreiging. Conservatieve krachten, vele instellingen uit het traditionele middenveld en religieuze autoriteiten willen vrijheid beperken. De emancipatie van het individu dreigt hun maatschappelijke positie te verzwakken. Zij wensen het belang van ons allen ondergeschikt te maken aan het belang van hun instelling. Zij claimen privileges en macht die de vertegenwoordiging van hun leden overstijgt.

Deze instellingen willen ons beheersen, gedreven door wantrouwen in plaats van vertrouwen in de mens. Zij leggen regels op of vaardigen normen uit die onze fundamentele burgerlijke vrijheden onder druk zetten en onze privacy schenden. Regels en normen die steeds meer niet alleen bepalen wat we mogen doen, maar ook wat of hoe we moeten denken. Regels die de ontplooiing van talent, ondernemerschap en leven naar eigen goeddunken in de weg staan. Die schijnveiligheid creëren terwijl ze onze vrijheden aantasten, en steeds meer controle nemen over ons allen. Die grenzen willen sluiten, terwijl wij de globalisering als een uitdaging verwelkomen.

Jong VLD verzet zich tegen de logica dat elk probleem een overheidsinterventie rechtvaardigt en van de interne dynamiek die maakt dat alle instellingen hun greep op ons allen steeds maar uitbreiden. De overheid zal zich moeten terugtrekken, en een nieuwe bescheidenheid vinden in haar bijdrage aan het herstel van de vrijheid.

Het herstel van de vrijheid moet en zal ten koste gaan van die instellingen die, bewust of onbewust, de ontplooiing van eenieder in de weg staan. De claim op de waarheid of het algemeen belang, die tal van dergelijke instellingen kenmerkt, kan niet langer aanvaard worden. Hun opdracht is en kan slechts beperkt zijn tot de individuele overtuigingen en belangen van hun leden. Als Jong VLD willen we opnieuw elke mens en niet de instellingen of machtsstructuren op de eerste plaats zetten, zonder hierdoor de vrijheid van vereniging aan te tasten.

De open samenleving

De mens is een sociaal wezen. Het gemeenschappelijk verband in onze samenleving wordt niet van bovenaf opgelegd, maar is het resultaat van in de eerste plaats vrijwillige relaties tussen vrije mensen. Het staat elk mens vrij om de sociale relaties van zijn of haar keuze aan te gaan, net zoals het iedereen vrij staat weer uit die verbanden te treden.

Jong VLD gaat ervan uit dat de individuele drijfveren en motieven van elkeen om zijn of haar ontwikkeling en ontplooiing na te streven op directe en/of indirecte wijze kansen en meerwaarde bieden aan de gemeenschap. Jong VLD kiest voor een gemeenschap, die een keuzegemeenschap is. Enkel een samenleving ontstaan uit de vrije wil van haar leden, is een daadwerkelijke samenleving.

Individuele vrijheid geldt voor iedereen in dezelfde mate. Voor Jong VLD is de gelijkwaardigheid van elk individu essentieel.

De vrije markt

Het is vanuit het vertrouwen in de vrije wil en individuele drijfveren dat Jong VLD de vrije markt verdedigt. De vrije marktorde is in economische zin de uitdrukking van het liberale uitgangspunt dat het individu zoveel mogelijk naar eigen keuze over zijn lot moet kunnen beschikken. In die marktorde worden vraag en aanbod via het proces van vrije mededinging op elkaar afgestemd. Het eigendomsrecht en rechtszekerheid zijn onmisbare pijlers onder de individuele vrijheid. Een vrije markt biedt de meest efficiënte toedeling van arbeid, kapitaal, goederen en diensten en is een noodzakelijke voorwaarde voor een optimaal welvaartsniveau.

De keuze voor de vrije markt is echter geen louter economische keuze, gemaakt omdat de vrije markt tot de meest efficiënte economische resultaten leidt. Het is eveneens een principiële en filosofische keuze, omdat de vrije markt als enige systeem de vrijheid en beslissingsmacht legt bij het individu en het individu de kansen geeft zichzelf waar te maken, zonder het daarbij afhankelijk te maken van de overheid en haar planners.

De rol van de staat

Voor Jong VLD hebben overheden een rol, in de eerste plaats het beschermen van de persoon, de vrijheid en de eigendom van elk individu. Zij moeten in de eerste plaats waken over het respect voor de vrijheid die elk individu toekomt. Daarnaast dient de overheid een kader vast te stellen, dat de basisrechten en verplichtingen van eenieder vastlegt. Binnen dit brede kader moet elke mens de mogelijkheid geboden worden zich in volledige vrijheid te ontplooiën. De overheid moet en mag zich niet bezig houden met die taken die zelf door mensen of groepen vervuld kunnen worden. Het uitgangspunt is dat alles zo doeltreffend, zo doelmatig en zo dicht mogelijk bij de burger wordt uitgevoerd. Ook op economisch gebied dient de overheid een kader te scheppen, om de goede werking van de vrije marktmechanismen van vraag en aanbod te waarborgen. Deze interventies moeten zich echter zo veel mogelijk beperken, en voornamelijk gericht zijn op de bescherming van het individuele eigendomsrecht. Interventies in de markt in de vorm van overheidsbedrijven zijn voor Jong VLD een brug te ver, en vormen een obstakel voor de werking van de vrije markt.

Jong VLD stelt vast dat de overheid momenteel niet aan dit ideaal voldoet en streeft actief naar het verminderen van de impact van de overheid op het leven van elk individu.

Ons land moet een democratie en een rechtstaat zijn, gebaseerd op een scheiding der machten, waar de verschillende machten elkaar controleren en in evenwicht houden. Alleen in een rechtsstaat hebben alle burgers gelijke rechten en is een eerlijke rechtsgang verzekerd. Het bevorderen van de veiligheid van alle burgers, het handhaven van de openbare orde en het verdedigen van de democratische rechtsorde zijn de kerntaken van de overheid. De staat heeft daartoe het geweldsmonopolie.

De overheid is dienstbaar aan de burgers en aan hun vrijheden. Doorgeschoten bureaucratie en bemoeizucht zijn een niet te onderschatten bedreiging voor de vrijheid. De burger heeft bij voorkeur met zo min mogelijk bestuurslagen tegelijk te maken, waarbij subsidiariteit als basisbeginsel geldt.

Het belang van onderwijs

Toegang tot hoogwaardig onderwijs is onontbeerlijk om het vrije individu maximaal in staat te stellen om zichzelf te ontplooiën. Het draagt bij tot eerlijke kansen voor iedereen. Ontwikkeling van kennis en vaardigheden van jongeren is van belang voor de toekomst en kansen van komende generaties. Onderwijs stimuleert het ontwikkelen van een eigen mening. Het daagt uit tot excelleren en is belangrijk voor een goed functionerende economie en arbeidsmarkt. Het biedt mensen de kans achterstand en armoede te ontstijgen. De overdracht van kennis en kunde is en blijft de eerste taak van het onderwijs. De rol en de verantwoordelijkheid van ouders is daarbij onontbeerlijk.

Internationaal denken

Vrijheid is niet geografisch beperkt, evenmin als ze beperkt mag worden tot ras of volk: het is niet de vrijheid van de ene óf de vrijheid van de andere, maar vrijheid van de ene én vrijheid van de andere. Jong VLD gelooft in een 'positive sum game'.

Onze wereld is in evolutie, en wordt tezelfdertijd groter én kleiner. Oude grenzen tussen landen en volkeren vervagen in sneltempo. Dit zal ook ons beïnvloeden. Schijnbaar vaste waarden als 'land', 'natie' of 'volk' zullen hun betekenis steeds meer verliezen. We zullen ons minder met mensen verbonden voelen door taal en bodem, maar meer door gemeenschappelijke uitdagingen, activiteiten en doelen. Daarom ook ligt de toekomst niet bij zij die zich naar binnen keren, maar wel bij zij die open staan om de nieuwe wereld te verwelkomen, en de mogelijkheden grijpen die uitdagingen van deze nieuwe wereld bieden.

Het is absoluut onaanvaardbaar dat mensen overal in de wereld in hun vrijheid beperkt worden door dictaturen en valse democratieën, en bovendien in hun fysieke en mentale integriteit worden bedreigd door rechtstreekse aanslagen op hun persoon.

Als liberalen zijn wij ervan overtuigd dat de uitdaging van de 21e eeuw bestaat in het uitbouwen van een daadwerkelijke internationale integratie. Een systeem waarin eenieder vrij zijn of haar toekomst kan uitbouwen, zonder hierin gehinderd te worden door enig ander persoon of instelling die zich de macht over de ander toe-eigent.

Het streven naar een wereldwijde open samenleving betekent geenszins dat wij blindelings moeten verdergaan met het creëren van supranationale structuren die de afstand tussen overheid en individu alsmaar vergroten.

Jong VLD gelooft dat Europa een belangrijke rol te vervullen heeft bij het oplossen van de uitdagingen die zich internationaal stellen. Hiertoe is een diepere integratie vereist, niet op het vlak van meer wetgevende initiatieven, maar in het effectief beschermen en verdedigen van de rechten van het individu, én het verscherpen van de democratie door een verhoogde burgerparticipatie mogelijk te maken. Tegelijk dient zij zich dringend meer bewust te worden van de impact van haar beleidskeuzes in de rest van de wereld. Jong VLD gelooft dat Europese samenwerking noodzakelijk is. De vrijmaking van de interne markt leidt tot welvaart. Alleen door af te stappen van collectivistische en nationalistische methodes zal Europa een welvarende toekomst kennen. Europa moet de principes van vrij verkeer in de economie en de samenleving verder verdiepen en uitdragen. Het Europese project is meer dan enkel en alleen een interne markt. De EU moet een voortrekkersrol op het wereldtoneel blijven spelen op het vlak van milieu-, en klimaatdoelstellingen, innovatie en mensenrechten.

Europa moet nog meer leiding geven aan de wereld door zelf het goede voorbeeld te geven. Enkel op die manier kan zij haar rol in de wereld waarmaken.

Jong VLD benadrukt de voordelen, in de vorm van economische groei en werkgelegenheid, van vrijgemaakte markten en vrijhandelszones. Jong VLD streeft

dan ook naar een wereldwijde vrijhandel en verzet zich tegen tariefmuren, staatssteun en ander vormen van marktafscherming. Naast humanitaire hulp voor acute crises moet ontwikkelingssamenwerking een dubbel doel hebben. Zij moet de ontwikkelingslanden de structuren bieden die een gezond ondernemingsklimaat mogelijk maken en op individueel niveau de zelfstandig kracht van mensen bevorderen.

Liberalen staan een internationale politiek voor die gestoeld is op het beoefenen en promoten van multilateralisme. De internationale gemeenschap moet de globale uitdagingen aanpakken in onderling overleg en samenwerking, via internationale organisaties en verdragen, met respect voor de internationale rechtsorde. Liberalen willen daarbij de principes van democratie, vrijheid, rechtstaat en de mensenrechten zoveel mogelijk verspreiden en ondersteunen waar ook ter wereld.

Toekomstgericht denken en handelen

Liberalen durven ook voorbij het hier en nu kijken, en voorbij het alledaagse. Jong VLD kijkt naar de toekomst, en wil aan politiek doen met het oog op de toekomst. De veranderende bevolkingssamenstelling, het verschuiven van de mondiale macht, grondstofschaarste, wereldwijde migratie, de prangende ecologische uitdagingen zijn stuk voor stuk tendensen die in belangrijke mate de komende 50 jaar zullen beïnvloeden. Jong VLD is hiervoor niet bang, maar wil juist politiek bedrijven om ervoor te zorgen dat de geboden kansen gegrepen worden. Zo kan aandacht voor ecologische aspecten economische kansen bieden, en tot een kleinere afhankelijkheid van grondstofmonopolies leiden. Jong VLD is er van overtuigd dat ecologie en economie hand in hand kunnen gaan, en bevestigt haar vertrouwen in de vrije markt als de manier om de uitdagingen van de toekomst aan te pakken.

Het herstel van de vrijheid

Het herstel van de vrijheid is echter geen verhaal van afbraak, maar van opbouw; de opbouw van een echte samenleving van vrije individuen, waarin maatschappelijke instellingen en overheden vanuit hun nieuwe bescheidenheid een beperkte en ondersteunende rol spelen.

Jong VLD wenst, als liberale jongerenbeweging, een rol te spelen in deze opbouw, en door haar politieke actie bij te dragen aan een herstel van de vrijheid, aan daadwerkelijke gelijke kansen en de totstandkoming van een echte keuzegemeenschap. Het is nog niet te laat, maar de uitdaging is enorm. De talrijke maatschappelijke uitdagingen hebben ons gebracht tot een keerpunt. Het is te laat om te anticiperen, maar Jong VLD weigert te ondergaan. De toekomst is aan de vrijheid, de toekomst is aan ons allen.